

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Управління потенціалом підприємства

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова **Форма навчання:** денна
Освітній ступінь: магістр
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 073 Менеджмент
освітня програма Менеджмент. Управління закладом освіти

Рік навчання: 1-2 **Семестр:** 1, 2,3
Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.: 16- лекції; 16- семінарські; 88 - самостійна робота)
Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Степанова Катерина Вячеславівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Кафедра: кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Робочий e-mail: stepanova_k@idguonline.net

Години консультацій на кафедрі: вівторок, 14.40-16.00

3. Опис та мета дисципліни

Дисципліна «Управління потенціалом підприємства» призначена для поглиблення фахових компетентностей здобувачів вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент, але може бути цікавою та корисною й студентам інших спеціальностей.

Збільшення темпів економічного зростання національної економіки в значній мірі залежить від знань та вмінь фахівців щодо ефективного управління підприємницьким потенціалом підприємств.

Необхідність вивчення дисципліни визначається тим, що розвиток ринку вимагає істотних перетворень у системі підготовки кадрів для роботи в сучасних організаціях. Управління та використання потенціалу підприємства, його розвиток та оцінка потребують теоретичних знань та практичних навичок щодо формування потенціалу підприємства та його структурних складових, а також знань про закономірності, принципи і особливості формування, розвиток та конкурентоспроможність потенціалу сучасних підприємств як збалансованого інтегрованого утворення, методології й прикладного інструментарію оцінки його ринкової вартості, а також адаптування потенціалу підприємства до змін у зовнішньому середовищі і подолання можливих перешкоджань його розвитку.

Особливість дисципліни «Управління потенціалом підприємства» полягає у поєднанні

основ теорії управління потенціалом підприємства (тема 1), оцінювання вартості бізнесу (тема 3), прикладних аспектів оцінювання потенціалу підприємства (тема 4), управління розвитком підприємства (тема 5).

Передумови для вивчення дисципліни. Теоретичною і методологічною базою вивчення дисципліни є: «Економіка підприємства», «Стратегічний менеджмент та маркетинг», «Економіка і організація інноваційно-інвестиційного розвитку суб'єктів господарювання».

Міждисциплінарні зв'язки вивчення дисципліни тісно пов'язано з навчальними дисциплінами: «Економічне управління діяльністю суб'єктів господарювання», «Економіка і організація інноваційно-інвестиційного розвитку суб'єктів господарювання», «Управління проектами та ризиками».

4. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання:

- системи управління формуванням й використанням потенціалу підприємства;
- змісту основних підходів до управління потенціалом;
- сучасних методів управління потенціалом підприємства;
- особливостей ідентифікації та оцінки потенціалу підприємства;
- змісту основних положень ресурсної концепції управління підприємством;
- методики управління ресурсним портфелем;
- особливостей управління окремими видами потенціалу підприємства;

2. Уміння:

- обґрунтовувати потреби у ресурсному забезпеченні бізнес-процесів підприємства;
- здійснювати оцінку вартості потенціалу підприємства;
- розробляти комбінації стратегічних ресурсів з метою створення унікальних здібностей та ключових компетентностей підприємства;
- приймати рішення щодо формування, оцінки та ефективного використання потенціалу підприємства;
- розробляти моделі ефективного ресурсного обміну з зовнішніми контрагентами підприємства.

3. Комунікація:

- Використання іноземних мов у професійній діяльності.
- Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

4. Автономність та відповідальність:

- Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди.
- Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

5. Структура дисципліни

Тема № 1. Основи теорії управління потенціалом підприємства

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <p>1. Дослідження поняття «потенціал підприємства».</p> <p>Основні положення ресурсної теорії підприємства.</p> <p>2. Взаємозв'язок інституційної, ринкової та ресурсної концепції підприємства.</p> <p>3. Зв'язок економічних теорій з ресурсним підходом.</p> <p>4. Категорії, що використовуються в ресурсній концепції управління підприємством.</p> <p>5. Метод «динамічних здатностей».</p>	<p>1. Полінкевич О.М., Шостак Л.В. Потенція і розвиток бізнесу: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 592 с.</p> <p>2. Іванов В.Б., Кохась О.М., Хмелевський С.М. Потенціал підприємства: науково-метод. посіб. К.: Кондор, 2019. 300 с.</p> <p>3. Федонін О. С. Потенціал підприємства : формування і оцінка. Навч. Посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 325 с.</p> <p>4. Юрія Е. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича: Рута, 2020. 347 с. URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2334</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <p>1. Основні положення ресурсної теорії підприємства.</p> <p>2. Взаємозв'язок інституційної, ринкової та ресурсної концепції підприємства.</p> <p>3. Зв'язок економічних теорій з ресурсним підходом.</p> <p>4. Категорії, що використовуються в ресурсній концепції управління підприємством.</p> <p>5. Метод «динамічних здатностей».</p>	<p>1. Романченко Н. В., Кожемякіна Т.В., Пічик К. В.. Економіка підприємства: Навч. посібник. Київ: НаУКМА, 2018. 343 с.</p> <p>2. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. Посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 352 с.</p> <p>3. Коваль Н. В.. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб. Біла церква: БНАУ, 2018. 373 с.</p> <p>4. Воронков О. О. Потенціал і розвиток підприємства : конспект лекцій для студентів заочної форми навчання Еспеціальності 051 – Економіка) / О. О. Воронков ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 133 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Напрямки розвитку ресурсної теорії.</p> <p>2. Сутність категорії «потенціал» та підходи до її трактування.</p> <p>3. Класифікація потенціалу за різними ознаками.</p> <p>4. Процесний підхід до класифікації ресурсів підприємства.</p> <p>5. Поняття економічних ресурсів підприємства.</p> <p>6. Класифікація ресурсів як активів</p>	<p>1. Бузько І. Р. Стратегічний потенціал і формування пріоритетів у розвитку підприємства : Монографія. Алчевськ : вид-во ДГМІ, 2018. 216 с.</p> <p>2. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.</p> <p>3. Прохорова В. В., Давидова О. Ю. Організація виробництва: навч. посіб.. Харків. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. 275 с.</p> <p>4. Сумець О. М. Стратегії управління</p>

<p>підприємства.</p> <p>7. Джерела утворення потенціалу підприємства та їх класифікація.</p> <p>8. Завдання управління потенціалом підприємства.</p> <p>9. Елементи управління потенціалом підприємства.</p> <p>10. Принципи системності та комплексності при формуванні та використанні потенціалу підприємства.</p> <p>11. Сутність системного підходу до управління потенціалом підприємства.</p> <p>12. Етапи управління потенціалом підприємства.</p>	<p>бізнесом : навч. посіб. Харків : Планета-Прінт, 2018. 120 с.</p> <p>5. Воронкова А. Е. Потенціал підприємства як основа його довгострокового розвитку. <i>Актуальні проблеми економіки</i>. 2019. № 4 (94). С. 77-82.</p>
--	--

Тема № 2. Управління трудовим потенціалом підприємства та його оцінювання

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <p>1.Визначення поняття «трудоий потенціал»: рівні прояву, види, характерні риси.</p> <p>2.Мета, цілі та завдання оцінки трудового потенціалу в господарській практиці.</p> <p>3.Трудоий потенціал працівника і характеристика окремих його складових.</p> <p>4.Основні складові трудового потенціалу організації.</p> <p>5.Теоретичні передумови побудови методик оцінки трудового потенціалу: сучасні підходи та моделі.</p> <p>6.Витратні методики вартісної оцінки трудового потенціалу та особливості їх практичного використання.</p> <p>7.Методика оцінки потенціалу за Н. В. Авдєєнком та В. А. Котловим: сутність, показники, переваги та недоліки.</p> <p>8. Методика оцінки трудового потенціалу на основі одиниці живої праці: показники та алгоритм розрахунку.</p>	<p>1. Професійний розвиток персоналу підприємств в системі мотиваційного менеджменту : колективна монографія. Кропивницький : Лисенко В. Ф. , 2021. 440 с.</p> <p>2. Полінкевич О.М., Шостак Л.В.. Потенціал і розвиток бізнесу: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 592 с.</p> <p>3. Ковальської Л.Л., Кривов'язюка І.В. Економіка підприємства : підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.</p> <p>4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 480 с.</p>
<p>Семінарське заняття (4 год.):</p> <p>1.Визначення поняття «трудоий потенціал»: рівні прояву, види, характерні риси.</p> <p>2.Мета, цілі та завдання оцінки трудового потенціалу в господарській практиці.</p> <p>3.Трудоий потенціал працівника і характеристика окремих його складових.</p> <p>4.Основні складові трудового потенціалу організації.</p>	<p>1. Романченко Н. В., Кожемякіна Т.В., Пічик К. В.. Економіка підприємства: Навч. посібник. Київ: НаУКМА, 2018. 343 с.</p> <p>2. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навч. посіб. Львів : "Новий Світ-2000", 2018. 324 с.</p> <p>3. Кнейслер О.В. Фінансовий менеджмент: підручник. Тернопіль: Вид-во „Економічна думка”, 2018. 478 с.</p>

<p>5. Теоретичні передумови побудови методик оцінки трудового потенціалу: сучасні підходи та моделі.</p> <p>6. Витратні методики вартісної оцінки трудового потенціалу та особливості їх практичного використання.</p> <p>7. Методика оцінки трудового потенціалу на основі одиниці живої праці: показники та алгоритм розрахунку.</p>	<p>4. Балуєва О.В., Снопенко Г.В. Трансформація функції управління персоналом: сучасні тренди. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/12.pdf</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті):</p> <p>1. Фактори, що визначають трудовий потенціал працівника. Методологічні основи визначення трудового потенціалу підприємства.</p> <p>2. Загальна логіка оцінки вартості трудового потенціалу.</p> <p>3. Методика оцінки потенціалу за Н. В. Авдєєнком та В. А. Котловим: сутність, показники, переваги та недоліки.</p> <p>4. Методики порівняльної оцінки потенціалу підприємства: анкетування, описовий метод, порівняння парами, рейтинговий метод, метод визначеного розподілу, оцінка за вирішальною ситуацією, шкала спостереження за поведінкою, метод інтерв'ю, метод «360 градусів», тестування, моделі компетентності та ін.</p> <p>5. Коефіцієнтна методика оцінки трудового потенціалу підприємства: групи показників та алгоритм їх розрахунку.</p> <p>6. Результатна оцінка потенціалу управлінського та технологічного персоналу.</p>	<p>1. Сумець О. М. Стратегії управління бізнесом : навч. посіб. Харків : Планета-Прінт, 2018. 120 с.</p> <p>2. Професійний розвиток персоналу підприємств в системі мотиваційного менеджменту : колективна монографія. Кропивницький : Лисенко В. Ф. , 2021. 440 с.</p> <p>3. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 480 с.</p> <p>4. Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: Матеріали восьмої міжнар. наук.-практ. конф., 13-14 вересня 2019 р. Одеса: Бондаренко М. О., 2019. 294 с.</p> <p>5. Хомяков В.І., Бакум І.В. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб . К.: Кондор, 2017. 399 с.</p>

Тема № 3. Оцінювання вартості бізнесу

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <p>1. Метод регулювання балансу.</p> <p>2. Метод вартості заміщення. Метод ліквідаційної вартості.</p> <p>3. Метод прямої капіталізації: ключові особливості та алгоритм визначення.</p> <p>4. Метод дисконтування грошового потоку. Метод оцінки вартості бізнесу на основі опціонів. Метод економічного прибутку.</p> <p>5. Метод мультиплікаторів: різновиди</p>	<p>1. Полінкевич О.М., Шостак Л.В.. Потенціал і розвиток бізнесу: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 592 с.</p> <p>2. Кузнєцова Т.В., Красовська Ю.В., Подлевська О.М. Управління потенціалом підприємства: Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2017. 196с.</p> <p>3. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. Посібник. Київ: Центр навчальної літератури.</p>

<p>мультиплікаторів та їх використання в оціночній практиці.</p>	<p>2019. 352 с. 4. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навч. посіб. Львів : "Новий Світ-2000", 2018. 324 с. 5. Бузько І. Р. Стратегічний потенціал і формування пріоритетів у розвитку підприємства : Монографія. Алчевськ : вид-во ДГМІ, 2018. 216. с.</p>
<p>Семінарське заняття (4год.): 1.Метод регулювання балансу. 2.Метод вартості заміщення. Метод ліквідаційної вартості. 3.Метод прямої капіталізації: ключові особливості та алгоритм визначення. 4. Метод дисконтування грошового потоку. Метод оцінки вартості бізнесу на основі опціонів. Метод економічного прибутку. 5. Метод мультиплікаторів: різновиди мультиплікаторів та їх використання в оціночній практиці. 6.Методика оцінки трудового потенціалу на основі одиниці живої праці: показники та алгоритм розрахунку.</p>	<p>1. Васьківська К.В., Децик О.І. Інвестиційна діяльність суб'єктів підприємництва в системі бізнесадміністрування. Монографія/ За заг. ред. К. В. Васьківської. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2019. 192 с. 2. Прохорова В. В., Давидова О. Ю. Організація виробництва: навч. посіб.. Харків. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. 275 с. 3. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: практикум: навч. посіб. Львів : Новий Світ, 2019. 308 с. 4. Аранчій В.І., Томілін О.О. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч.-метод. посібн. для студентів. Полтава: ПДАА, 2018. 141 с. 5. Хомяков В.І., Бакум І.В. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб . К.: Кондор, 2017. 399 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за наступними питаннями (має бути представлений на семінарському занятті): 1. Простий балансовий метод оцінки вартості бізнесу: алгоритм розрахунку та ключовий показник. 2. Метод чистих активів. 3. Методики накопичення активів. 4. Метод додаткових прибутків. 5. Метод галузевих співвідношень. 6. Метод аналогового продажу (ринку капіталу). 7. Основні методи аналізу бізнесу з метою оцінки його вартості. 8. Особливості оцінки гудвілу (репутації) підприємства: німецький метод, швейцарський метод, англосаксонський метод, дисконтний метод, метод щорічного визначення, метод Грефа, комбінований метод оцінки.</p>	<p>1. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Фінанси: навч. посіб. Львів : Видавництво «Простір-М», 2018. 298 с. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/42319 2. Юрія Е. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича: Рута, 2020. 347 с. URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2334 3. Латишева О.В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та особливості управління елементами забезпечення сталого розвитку. <i>Економічний вісник Донбасу</i>. 2018. № 3 (53). С. 126—130. 4. Промисловий менеджмент: теорія і практика: колект. монографія / В. Г. Воронкова та ін. ; за ред. В. Г. Воронкової, Н. Г. Метеленко; Інж. навч.-наук. ін-т Запоріж. нац. ун-ту. - Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 337 с.</p>

Тема №4. Прикладні аспекти оцінювання потенціалу підприємства

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості оцінки потенціалу підприємства для моніторингу поточних можливостей. 2. Процедура оцінки. 3. Автоматизація розрахунків щодо моніторингу поточних можливостей і графоаналітики очікуваних результатів. 4. Оцінка підприємства при приватизації. 5. Сучасні особливості та нормативно-методична база приватизації вітчизняних підприємств. 6. Напрямки удосконалення приватизаційних механізмів в промисловості. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Іванов В.Б., Кохась О.М., Хмелевський С.М. Потенціал підприємства: науково-метод. посіб. К.: Кондор, 2019. 300 с. 2. Коваль Н. В.. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб. Біла церква: БНАУ, 2018. 373 с. 3. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. Посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 352 с. 4. Кулакова С.Ю., Мінняйленко І.В. Потенціал і розвиток підприємства: навчально-методичний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2017. 197 с.
<p>Семінарське заняття(2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості оцінки потенціалу підприємства для моніторингу поточних можливостей. 2. Процедура оцінки. 3. Автоматизація розрахунків щодо моніторингу поточних можливостей і графоаналітики очікуваних результатів. 4. Оцінка підприємства при приватизації. 5. Сучасні особливості та нормативно-методична база приватизації вітчизняних підприємств. 6. Напрямки удосконалення приватизаційних механізмів в промисловості 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петков С., Чижмарь Е., Журавльов Д., Нормативний помічник оцінювання майна та майнових прав. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 510 с. 2. Полінкевич О.М., Шостак Л.В.. Потенція і розвиток бізнесу: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 592 с. 3. Федонін О. С. Потенціал підприємства : формування і оцінка. Навч. Посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 325 с. 4. Цибульська Е. І.. Оцінка бізнесу та його складових : навч. посіб. для студентів. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 364 с. 5. Єрмоленко О. А., Лисьонкова Н. М. Оцінка вартості бізнесу: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2021. 75 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка потенціалу при проектуванні стратегічних цілей підприємства. 2. Передумови та вибір альтернативних варіантів розвитку потенціалу підприємства. 3. Діагностика та оцінка перспективного вектору розвитку потенціалу підприємства. 4. Поняття вартості та її модифікації 5. Передумови проведення нормативної та експертної оцінки вартості земель. 6. Особливості господарського використання нематеріальних активів у діяльності сучасних підприємств. 7. Передумови та вибір альтернативних варіантів розвитку потенціалу підприємства. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Юрія Е. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича: Рута, 2020. 347 с. URL:http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2334 2. Коваль Н. В.. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб. Біла церква: БНАУ, 2018. 373 с. 3. Доходи ринку програмного забезпечення для планування ресурсів підприємств (ERP) по всьому світу з 2015 по 2022 рік. URL : https://www.statista.com/statistics/605888/world-wideenterprise-resource-planning-market-forecast

<p>8. Діагностика та оцінка перспективного вектору розвитку потенціалу підприємства.</p> <p>9. Напрямки удосконалення приватизаційних механізмів в промисловості.</p>	<p>4. Потрашкова Л. В. Потенціал соціально відповідального підприємства: концепція та моделі: моногр. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 308 с.</p> <p>5. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : науково-практичний коментар Закону України : станом на 02.09.2019 р. Київ : Професіонал ВД, 2019. 408 с.</p>
---	--

Тема № 5. Управління розвитком підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <p>1. Теоретичні основи управління розвитком підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови.</p> <p>2. Концептуальна модель оцінки потенціальних можливостей розвитку підприємства, її етапи.</p> <p>3. Стратегії розвитку.</p> <p>4. Бізнес-діагностика підприємств у процесі їх реструктуризації.</p> <p>5. Еволюція організаційних структур управління підприємствами.</p> <p>6. Нові організаційні типи підприємств.</p> <p>7. Реструктуризація підприємств як основа їх економічного зростання.</p>	<p>1. Коваль Н. В.. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб. Біла церква: БНАУ, 2018. 373 с.</p> <p>2. Полінкевич О.М., Шостак Л.В.. Потенція і розвиток бізнесу: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 592 с.</p> <p>3. Сумець О. М. Стратегії управління бізнесом : навч. посіб. Харків : Планета-Прінт, 2018. 120 с.</p> <p>4. Федонін О. С. Потенціал підприємства : формування і оцінка. Навч. Посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 325 с.</p> <p>5. Іванов В.Б., Кохась О.М., Хмелевський С.М. Потенціал підприємства: науково-метод. посіб. К.: Кондор, 2019. 300 с.</p>
<p>Семінарське заняття(4 год.):</p> <p>1. Теоретичні основи управління розвитком підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови.</p> <p>2. Концептуальна модель оцінки потенціальних можливостей розвитку підприємства, її етапи.</p> <p>3. Стратегії розвитку.</p> <p>4. Бізнес-діагностика підприємств у процесі їх реструктуризації.</p> <p>5. Еволюція організаційних структур управління підприємствами.</p> <p>6. Нові організаційні типи підприємств.</p> <p>7. Реструктуризація підприємств як основа їх економічного зростання.</p>	<p>1. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навч. посіб. Львів : "Новий Світ-2000", 2018. 324 с.</p> <p>2. Професійний розвиток персоналу підприємств в системі мотиваційного менеджменту : колективна монографія. Кропивницький : Лисенко В. Ф. , 2021. 440 с.</p> <p>3. Птащенко Л. О. Стратегічне та інноваційне забезпечення розвитку системи економічної безпеки підприємства: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2018. 320 с.</p> <p>4. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.</p>

<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Управління технічним розвитком підприємства. 2. Основні етапи. Створення, освоєння нових і підвищення якості тих, що виготовляються, видів продукції. 3. Запровадження прогресивної технології, модернізація та автоматизація виробничих процесів. 4. Результати здійснення заходів технічного розвитку. 5. Організаційний розвиток підприємства: сучасні концепції. 6. Сутність і тенденції організаційного розвитку підприємств. 7. Основні риси підприємства майбутнього. 8. Реінжиніринг господарського розвитку підприємств. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія та практика управління суб'єктами підприємництва : колект. моногр. / за заг. ред. Т. В. Гринько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 440 с. 2. Юрія Е. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича: Рута, 2020. 347 с. URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2334 3. Прохорова В. В., Давидова О. Ю. Організація виробництва: навч. посіб.. Харків. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. 275 с. 4. Зайцева Л. О. Складові концепції сталого розвитку. <i>Ефективна економіка</i>. 2019. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7401.
--	--

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю

Зразок модульної контрольної роботи

1. Теоретичне питання. Мета, цілі та завдання оцінки трудового потенціалу в господарській практиці

2. Задача. Вартість виробничих приміщень підприємства оцінюється в 80 тис. грн. Прогнозується її щорічне зростання на 10 % з урахуванням перспективності місця

розташування та потенційного попиту на аналогічні об'єкти. Визначити майбутню вартість виробничих приміщень через 5 років.

3. Тести:

1. Шкала Ансоффа використовується при:
 - 1) оцінці ступеня нестабільності зовнішнього середовища;
 - 2) аналізі зовнішніх і внутрішніх факторів діяльності підприємства;
 - 3) виявленні зовнішніх погроз і внутрішніх можливостей діяльності підприємства;
 - 4) визначенні рівня конкурентної позиції підприємства.
2. Вибір тієї чи іншої системи стратегічного управління визначається:
 - 1) кадровим потенціалом;
 - 2) ресурсами організаційної структури системи управління;
 - 3) характером інформації про зміни зовнішнього середовища;
 - 4) усі відповіді вірні.
3. Сила сигналу з зовнішнього середовища визначає:
 - 1) сферу здійснюваних управлінських заходів;
 - 2) вибір стратегії підприємства;
 - 3) темпи змін зовнішнього середовища;
 - 4) вибір стратегічних зон господарювання підприємства.
4. Потенціал підприємства являє собою:
 - 1) сукупність ресурсів підприємства;
 - 2) максимально можливий річний випуск продукції визначеної номенклатури;
 - 3) можливості підприємства при найбільш ефективному використанні ресурсів;
 - 4) характеристику розміру підприємства.
5. Методика SWOT-аналізу заснована на:
 - 1) виявленні зв'язку між сильними та слабкими сторонами, властивими організації, а також зовнішніми погрозами та можливостями;
 - 2) виявленні зовнішніх та внутрішніх чинників, що впливають на діяльність організації;
 - 3) визначенні конкурентоспроможності фірми;
 - 4) визначенні конкурентного статусу фірми.

Типові задачі для розв'язання:

1. Вартість торгового центру оцінюється в 100 млн. грн. Прогнозується її щорічне зростання на 15 % з урахуванням перспективності місця розташування та потенційного попиту на аналогічні об'єкти. Визначити майбутню вартість торгового центру через 4 роки.

2. Вартість виробничих приміщень підприємства оцінюється в 80 тис. грн. Прогнозується її щорічне зростання на 10 % з урахуванням перспективності місця розташування та потенційного попиту на аналогічні об'єкти. Визначити майбутню вартість виробничих приміщень через 5 років.

3. Вартість адміністративних будівель підприємства оцінюється в 150 тис. грн. Прогнозується її щорічне зростання на 12 % з урахуванням перспективності місця розташування та потенційного попиту на аналогічні об'єкти. Визначити майбутню вартість адміністративних будівель через 5 років.

4. Доходи, які отримує підприємство від ведення господарської діяльності складають 320 тис. грн., а чистий дохід який забезпечує беззбиткову діяльність – 240 тис. грн. Визначити рівень (коефіцієнт) економічної безпеки діяльності підприємства.

5. Доходи, які отримує підприємство від ведення господарської діяльності складають 400 тис. грн., а чистий дохід який забезпечує беззбиткову діяльність – 240 тис. грн. Визначити рівень (коефіцієнт) економічної безпеки діяльності підприємства.

6. Доходи, які отримує підприємство від ведення господарської діяльності складають 800 тис. грн., а чистий дохід який забезпечує беззбиткову діяльність – 680 тис. грн. Визначити рівень (коефіцієнт) економічної безпеки діяльності підприємства.

7. Доходи, які отримує підприємство від ведення господарської діяльності складають 950 тис. грн., а чистий дохід який забезпечує беззбиткову діяльність – 370 тис. грн. Визначити рівень (коефіцієнт) економічної безпеки діяльності підприємства.

8. Доходи, які отримує підприємство від ведення господарської діяльності складають 1400 тис. грн., а чистий дохід який забезпечує беззбиткову діяльність – 200 тис. грн. Визначити рівень (коефіцієнт) економічної безпеки діяльності підприємства.

9. Визначити ефективність формування підприємством фінансових ресурсів у 2017 році на основі розрахунку показника рентабельності капіталу. Фінансовий результат до оподаткування підприємства у 2016 році становив 450,0 тис. грн., у 2017 році 536,5 тис. грн., в свою чергу власний капітал у 2016 році становив 2540,3 тис. грн., а в 2017 році 2626,8 тис. грн..

10. Визначити рентабельність активів підприємства у звітному періоді, якщо чистий прибуток підприємства становить 641,3 тис. грн., вартість активів на початок звітного періоду 4100,0 тис. грн., а на кінець – 4300,0 тис. грн..

11. Визначити відсоток перевиконання плану, якщо у 2017 році підприємство виготовило 25500 одиниць продукції при плані у 22200 одиниць продукції.

12. Визначити ефективність формування підприємством фінансових ресурсів у 2017 році на основі розрахунку показника прибутковості власного капіталу. Фінансовий результат до оподаткування підприємства у 2016 році становив 500,0 тис. грн., у 2017 році 540 тис. грн., в свою чергу власний капітал у 2016 році становив 3400,0 тис. грн., а в 2017 році 3350,0 тис. грн.

13. Визначити тривалість обороту оборотних активів, якщо коефіцієнт оборотності оборотних активів 6,04, середньорічна вартість оборотних активів 4250,0 грн., а кількість днів в періоді 365.

14. Визначити чистий прибуток підприємства, якщо рентабельність активів підприємства 16,5%, а середньорічна вартість активів 7500,0 тис. грн.

15. Розрахувати рентабельність власного капіталу підприємства, якщо чистий прибуток 5400 грн., а середньорічна вартість власного капіталу 60000 грн.

16. Розрахувати рентабельність активів підприємства, якщо чистий прибуток 300 грн., а середньорічна вартість активів - 6000 грн.

Форма підсумкового контролю залік

Залік виставляється на останньому семінарському занятті (результати поточного та проміжного контролю).

Перелік питань для самоконтролю:

1. Основні положення ресурсної теорії підприємства.
2. Категорії, що використовуються в ресурсній концепції управління підприємством.
3. Сутність категорії «потенціал» та підходи до її трактування.
4. Класифікація потенціалу за різними ознаками.
5. Завдання управління потенціалом підприємства.
6. Елементи управління потенціалом підприємства.

7. Принципи системності та комплексності при формуванні та використанні потенціалу підприємства.
8. Сутність системного підходу до управління потенціалом підприємства.
9. Етапи управління потенціалом підприємства.
10. Визначення поняття «трудовий потенціал»: рівні прояву, види, характерні риси.
11. Одиниці виміру вартості трудового потенціалу підприємства, їх використання в прикладному аналізі.
12. Трудовий потенціал працівника і характеристика окремих його складових. Фактори, що визначають трудовий потенціал працівника.
13. Основні складові трудового потенціалу організації.
14. Теоретичні передумови побудови методик оцінки трудового потенціалу: сучасні підходи та моделі.
15. Загальна логіка оцінки вартості трудового потенціалу.
16. Витратні методики вартісної оцінки трудового потенціалу та особливості їх практичного використання.
17. Методика оцінки потенціалу за Н. В. Авдеєнком та В. А. Котловим: сутність, показники, переваги та недоліки.
18. Методика оцінки трудового потенціалу на основі одиниці живої праці: показники та алгоритм розрахунку.
19. Результатна оцінка потенціалу управлінського та технологічного персоналу.
20. Витратні методики вартісної оцінки трудового потенціалу та особливості їх практичного використання.
21. Методики порівняльної оцінки потенціалу підприємства: анкетування, описовий метод, порівняння парами, рейтинговий метод, метод визначеного розподілу, оцінка за вирішальною ситуацією, шкала спостереження за поведінкою, метод інтерв'ю, метод «360 градусів», тестування, моделі компетентності та ін.
22. Простий балансовий метод оцінки вартості бізнесу: алгоритм розрахунку та ключовий показник.
23. Метод прямої капіталізації: ключові особливості та алгоритм визначення
24. Метод мультиплікаторів: різновиди мультиплікаторів та їх використання в оціночній практиці.
25. Метод галузевих співвідношень.
26. Особливості оцінки потенціалу підприємства для моніторингу поточних можливостей. Процедура оцінки.
27. Автоматизація розрахунків щодо моніторингу поточних можливостей і графоаналітики очікуваних результатів.
28. Оцінка підприємства при приватизації.
29. Сучасні особливості та нормативно-методична база приватизації вітчизняних підприємств
30. Напрямки удосконалення приватизаційних механізмів в промисловості.
31. Оцінка потенціалу при проектуванні стратегічних цілей підприємства.
32. Передумови та вибір альтернативних варіантів розвитку потенціалу підприємства.
33. Діагностика та оцінка перспективного вектору розвитку потенціалу підприємства.
34. Теоретичні основи управління розвитком підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови.
35. Концептуальна модель оцінки потенціальних можливостей розвитку підприємства, її етапи.
36. Стратегії розвитку.
37. Управління технічним розвитком підприємства.

38. Основні етапи. Створення, освоєння нових і підвищення якості тих, що виготовляються, видів продукції.

39. Запровадження прогресивної технології, модернізація та автоматизація виробничих процесів.

40. Результати здійснення заходів технічного розвитку.

41. Організаційний розвиток підприємства: сучасні концепції.

42. Сутність і тенденції організаційного розвитку підприємств.

43. Основні риси підприємства майбутнього.

44. Еволюція організаційних структур управління підприємствами.

45. Нові організаційні типи підприємств.

46. Реінжиніринг господарського розвитку підприємств.

47. Реструктуризація підприємств як основа їх економічного зростання.

48. Бізнес-діагностика підприємств у процесі їх реструктуризації.

Тестові завдання:

1. Шкала Ансоффа використовується при:

- 5) оцінці ступеня нестабільності зовнішнього середовища;
- 6) аналізі зовнішніх і внутрішніх факторів діяльності підприємства;
- 7) виявленні зовнішніх погроз і внутрішніх можливостей діяльності підприємства;
- 8) визначенні рівня конкурентної позиції підприємства.

2. Вибір тієї чи іншої системи стратегічного управління визначається:

- 5) кадровим потенціалом;
- 6) ресурсами організаційної структури системи управління;
- 7) характером інформації про зміни зовнішнього середовища;
- 8) усі відповіді вірні.

3. Сила сигналу з зовнішнього середовища визначає:

- 5) сферу здійснюваних управлінських заходів;
- 6) вибір стратегії підприємства;
- 7) темпи змін зовнішнього середовища;
- 8) вибір стратегічних зон господарювання підприємства.

4. Потенціал підприємства являє собою:

- 5) сукупність ресурсів підприємства;
- 6) максимально можливий річний випуск продукції визначеної номенклатури;
- 7) можливості підприємства при найбільш ефективному використанні ресурсів;
- 8) характеристику розміру підприємства.

5. Методика SWOT-аналізу заснована на:

- 5) виявленні зв'язку між сильними та слабкими сторонами, властивими організації, а також зовнішніми погрозами та можливостями;
- 6) виявленні зовнішніх та внутрішніх чинників, що впливають на діяльність організації;
- 7) визначенні конкурентоспроможності фірми;
- 8) визначенні конкурентного статусу фірми.

6. Розподіл ресурсів між елементами потенціалу підприємства, при якому неможливо поліпшити "корисність" хоча б одного елемента потенціалу підприємства, не зменшуючи при цьому "корисність" іншого називають:

- 1) точкою рівноваги;
- 2) Паретто-оптимальним станом потенціалу підприємства;
- 3) ключовим фактором вартості;

- 4) структурною рівновагою.
7. Який з методів оцінки вартості підприємства найбільш відповідає вимогам управління за критерієм вартості:
- 1) Метод дисконтованих грошових потоків;
 - 2) Порівняльний метод;
 - 3) Метод вартості чистих активів;
 - 4) Метод ліквідаційної вартості.
8. Операційний прибуток виступає в якості:
- 1) загального критерію вартості підприємства;
 - 2) специфічного критерію вартості підприємства;
 - 3) оперативного критерію вартості підприємства;
 - 4) правильна відповідь відсутня.
9. Виберіть правильне твердження:
- 1) на базі цільових нормативів визначають ключові фактори вартості підприємства;
 - 2) цільові нормативи спираються на ключові фактори вартості підприємства;
 - 3) цільові нормативи не мають зв'язку з ключовими факторами вартості підприємства;
 - 4) цільові нормативи та ключові фактори вартості – це одне й те ж.
10. Зниження якості продукції в системі антикризового управління варто розцінювати як:
- 1) причину кризи;
 - 2) симптом кризи;
 - 3) фактор кризи;
 - 4) наслідок кризи.
11. Набуття нової якості в умовах середовища, що змінюється характеризує:
- 1) функціонування системи;
 - 2) розвиток системи;
 - 3) назрівання кризи;
 - 4) наслідки кризи.
12. Зниження фінансової стійкості підприємства є:
- 1) причиною кризи;
 - 2) симптомом кризи;
 - 3) фактором кризи;
 - 4) наслідком кризи.
13. Використання підприємством нововведень як відповідної реакції на зміну ринкових умов з метою збереження своїх позицій на ринку характеризує:
- 1) адаптивну інноваційну стратегію підприємства;
 - 2) конкурентну інноваційну стратегію підприємства;
 - 3) стратегію проникнення;
 - 4) комбіновану інноваційну стратегію.
14. Реінжинірінг передбачає:
- 1) автоматизацію і комп'ютеризацію виробництва з метою прискорення існуючих процесів;
 - 2) організаційну перебудову діяльності підприємства;
 - 3) радикальну перебудову бізнесів-процесів з метою значного підвищення їхньої продуктивності при використанні сучасних інформаційних технологій;
 - 4) принципово нові інженерні рішення у виготовленні продукції.
15. Інноваційний потенціал включає:
- 1) сформований рівень розвитку виробництва;

- 2) стан механізму і системи управління підприємством;
 - 3) тип і орієнтацію організаційної структури підприємства;
 - 4) усі відповіді вірні.
- 16.** До науково-технічних критеріїв оцінки інноваційного проєкту відносять:
- 1) кількість нових робочих місць;
 - 2) співвідношення з наявними технологіями і продуктами;
 - 3) патентну чистоту (або імовірність технічної реалізації);
 - 4) внутрішню норму прибутковості.
- 17.** Організація транспортних перевезень є предметом:
- 1) стратегічного менеджменту;
 - 2) кадрового менеджменту;
 - 3) операційного менеджменту;
 - 4) інноваційного менеджменту.
- 18.** Техніко-технологічний потенціал характеризує його виробничі потужності при найбільш ефективному використанні:
- 1) засобів виробництва та матеріально-технічних ресурсів;
 - 2) засобів виробництва та технологій;
 - 3) засобів виробництва, технологій та матеріально-технічних ресурсів;
 - 4) технологій та матеріально-технічних ресурсів.
- 19.** З точки зору кількісних рівнів поточний запас – це
- 1) співпадає з максимально бажаним;
 - 2) співпадає з гарантійним;
 - 3) співпадає з граничним;
 - 4) може співпадати з будь-яким в залежності від моменбу дослідження.
- 20.** Побудова організації, яка визначається складом та сполученням в ній різних соціальних груп, характеризує:
- 1) соціальну структуру трудової організації;
 - 2) функціонально-виробничу структуру трудової організації;
 - 3) виробничо-кваліфікаційну структуру трудової організації;
 - 4) управлінську структуру трудової організації.
- 21.** Оберіть правильне твердження:
- 1) наслідки трудових конфліктів можуть бути тільки негативними;
 - 2) трудові конфлікти можуть призвести і до негативних і до позитивних змін в організації;
 - 3) наслідки трудових конфліктів можуть бути тільки позитивними;
 - 4) трудові конфлікти ніяк не впливають на діяльність підприємства.
- 22.** Порядок вирішення трудового конфлікту визначається:
- 1) причиною конфлікту;
 - 2) складністю конфлікту;
 - 3) масштабом конфлікту;
 - 4) всіма переліченими факторами.
- 23.** Для оцінки інвестиційного проєкту доцільно використовувати аналітичну програму:
- 1) AuditExpert;
 - 2) MarketingExpert;
 - 3) Project Expert;
 - 4) SalesExpert.
- 24.** Змінні рішення це:
- 1) величини, що можна змінювати та від яких залежить цільова функція;

- 2) це умови, що обмежують зміни змінних рішень в процесі пошуку максимуму (або мінімуму) цільової функції;
 - 3) величини, значення яких кількісно характеризують ціль;
 - 4) незмінні величини, що визначають вид та значення цільової функції.
- 25.** Запаси ресурсів при визначенні оптимального плану виробництва продукції при визначеному асортименті в процесі лінійного програмування виступають в якості:
- 1) параметрів моделі;
 - 2) цільової функції;
 - 3) обмежень;
 - 4) змінних рішень.
- 26.** Основним завданням системи моніторингу внутрішнього середовища є:
- 1) регулярна оцінка стану підприємства з використанням обмеженого набору фінансових та не фінансових показників;
 - 2) аналіз досвіду діяльності підприємства за матеріалами фінансової звітності;
 - 3) пошук вже сформованої інформації, яка існує в ретроспективі;
 - 4) регулярне спостереження за важливими для підприємства зовнішніми факторами.
- 27.** Кількість продуктів різних найменувань при визначенні оптимального плану виробництва продукції при певному асортименті в процесі лінійного програмування виступає в якості:
- 1) параметрів моделі;
 - 2) цільової функції;
 - 3) обмежень;
 - 4) змінних рішень.
- 28.** Конкурентоспроможність продукції – це:
- 1) ступінь її відповідності на певний момент вимогам споживачів;
 - 2) ступінь її відповідності вимогам споживачів;
 - 3) перелік характеристик продукції;
 - 4) немає правильної відповіді.
- 29.** Оберіть правильне твердження:
- 1) управління вартістю підприємства безпосередньо пов'язано з підвищенням конкурентоспроможності підприємства;
 - 2) підвищення конкурентоспроможності підприємства ніяк не відбивається на його вартості;
 - 3) підвищення конкурентоспроможності підприємства забезпечує підвищення його вартості;
 - 4) підвищення вартості підприємства є інструментом підвищення його конкурентоспроможності.
- 30.** До факторів, що сприяють розробці та втіленню нововведень можна віднести:
- 1) високі витрати, пов'язані з розробкою та втіленням нововведень;
 - 2) великі терміни розриву між розробкою нововведень та виходом виробу на ринок;
 - 3) реалізація потреб споживачів;
 - 4) відсутність необхідних ресурсів та кваліфікованих кадрів.
- 31.** Оцінка ступеня нестабільності зовнішнього середовища виконується за допомогою:
- 1) SWOT-аналізу;
 - 2) шкали Ансоффа;
 - 3) кластера-аналізу;
 - 4) аналізу «ланцюжка цінностей».

- 32.** Виберіть правильне твердження
- 1) стратегія визначає мету діяльності підприємства;
 - 2) мета визначає вибір стратегії;
 - 3) стратегія і мета – те саме;
 - 4) стратегія і мета не мають зв'язку в діяльності підприємства.
- 33.** Методи екстраполяції базуються на твердженні:
- 1) про незмінність або відносну стабільність наявних тенденцій розвитку;
 - 2) оптимістичного варіанта розвитку подій;
 - 3) песимістичного варіанта розвитку подій;
 - 4) правильна відповідь відсутня.
- 34.** Виберіть правильне твердження
- 1) ресурси підприємства можна як завгодно змінювати без значних фінансових вкладень;
 - 2) підприємство прагне до оптимального використання наявних ресурсів, тому що їхня зміна сполучена з додатковими фінансовими витратами;
 - 3) ресурси підприємства незмінні в довгостроковому періоді часу, що забезпечує стабільність функціонування підприємства;
 - 4) нестабільність зовнішнього середовища змушує підприємства часто змінювати структуру потенціалу.
- 35.** Інтегральний показник ефективності використання ресурсів підприємства розраховується
- 1) з урахуванням фактичних показників ефективності використання окремих видів ресурсів;
 - 2) з урахуванням вагомості відповідних видів ресурсів у собівартості продукції;
 - 3) з урахуванням нормативних показників ефективності використання окремих видів ресурсів;
 - 4) з урахуванням усіх перелічених вище факторів.
- 36.** При оцінці нестабільності зовнішнього середовища за шкалою Ансоффа враховують:
- 1) звичність подій;
 - 2) складність ринку;
 - 3) майбутні зміни;
 - 4) вусі відповіді вірні.
- 37.** Створення нової вартості відбувається коли:
- 1) віддача від інвестованого капіталу дорівнює витратам на його залучення;
 - 2) віддача від інвестованого капіталу перевищує витрати на його залучення;
 - 3) зростає обсяг прибутку підприємства;
 - 4) підвищується показник прибутку на одну акцію.
- 38.** Виберіть правильне твердження:
- 1) ключові фактори вартості статичні;
 - 2) ключові фактори вартості динамічні;
 - 3) ключові фактори вартості однакові для всіх підприємств;
 - 4) ключові фактори вартості не мають зв'язку між собою.
- 39.** Виберіть правильне твердження:
- 1) наслідки кризи завжди негативні для підприємства;
 - 2) наслідком кризи завжди є відновлення організації;
 - 3) наслідки кризи можуть мати як позитивне, так і негативне значення для підприємства;
 - 4) наслідком кризи може бути тільки руйнування організації.
- 40.** Низька кваліфікація персоналу в системі антикризового управління повинна розглядатися як

- 1) причина кризи;
 - 2) симптом кризи;
 - 3) фактор кризи;
 - 4) наслідок кризи.
- 41.** Застосування антикризового управління потрібно для:
- 1) аналізу симптомів кризи;
 - 2) передбачення небезпеки кризи;
 - 3) розробки заходів для зниження негативних наслідків кризи;
 - 4) усі відповіді вірні.
- 42.** Використання підприємством нововведень в якості відправного пункту для досягнення успіху, засобу отримання конкурентних переваг характеризує:
- 1) адаптивну інноваційну стратегію підприємства;
 - 2) конкурентну інноваційну стратегію підприємства;
 - 3) стратегію проникнення;
 - 4) комбіновану інноваційну стратегію.
- 43.** Матриця БКГ будується на вивченні:
- 1) частки ринку і темпів розвитку галузі;
 - 2) ринковій позиції і технологічній позиції;
 - 3) виду ринку і частки ринку;
 - 4) правильна відповідь відсутня.
- 44.** До фінансових критеріїв оцінки інноваційного проєкту відносять:
- 1) сумісність проєкту з економічною орієнтацією регіону;
 - 2) ціну продукту (або ймовірний обсяг продажів);
 - 3) співвідношення зі світовим рівнем (або правильна відповідь відсутня);
 - 4) внутрішню норму прибутковості.
- 45.** Раціоналізація управління матеріальними потоками на підприємствах складає сутність:
- 1) концепції логістики;
 - 2) ресурсозберігаючої політики фірми;
 - 3) стратегічного управління підприємством;
 - 4) оптимізації структури потенціалу підприємства.
- 46.** Формула Уілсона дозволяє оптимізувати:
- 1) обсяг партії закупівлі;
 - 2) транспортний маршрут;
 - 3) обсяг запасу готової продукції;
 - 4) матеріальний потік підприємства.
- 47.** Техніко-технологічний потенціал можна умовно ототожнити з:
- 1) обіговими коштами;
 - 2) основними фондами;
 - 3) фінансовими ресурсами;
 - 4) виробничими потужностями.
- 48.** Економічно доцільний рівень запасу в конкретній економічній системі характеризує:
- 1) максимально бажаний запас;
 - 2) гарантійний запас;
 - 3) граничний запас;
 - 4) поточний запас.
- 49.** Призначенням атестації є:
- 1) перевірка відповідності працівника місцю, що він займає;
 - 2) оцінка внутрішньфірмових перспектив працівника;
 - 3) обґрунтування системи справедливого розподілу;

- 4) всі відповіді вірні.
- 50.** Трудовий конфлікт може бути вирішено шляхом:
- 1) реорганізації;
 - 2) ігнорування;
 - 3) придушення;
 - 4) всі відповіді вірні.
- 51.** Найбільш активним споживачем кількісних методів та моделей є:
- 1) стратегічний менеджмент;
 - 2) кадровий менеджмент;
 - 3) операційний менеджмент;
 - 4) інноваційний менеджмент.
- 52.** Оптимізаційні моделі, в яких цільова функція лінійно залежить від змінних рішення та обмеження являє собою лінійні рівняння або нерівності відносно змінних рішення, являють собою сутність:
- 1) динамічного програмування;
 - 2) лінійного програмування;
 - 3) нелінійного програмування;
 - 4) комп'ютерного програмування.
- 53.** Умови, що обмежують зміни змінних рішень в процесі пошуку максимуму (або мінімуму) цільової функції, називають:
- 1) параметри моделі;
 - 2) обмеження;
 - 3) змінні рішення;
 - 4) цільова функція.
- 54.** Пошук вже сформованої інформації, яка існує в ретроспективі є процесом:
- 1) моніторингу зовнішнього середовища;
 - 2) сканування середовища;
 - 3) прогнозування;
 - 4) моніторингу внутрішнього середовища.
- 55.** Визначення максимального прибутку при визначенні оптимального плану виробництва продукції при визначеному асортименті в процесі лінійного програмування виступає в якості:
- 1) параметрів моделі;
 - 2) цільової функції;
 - 3) обмежень;
 - 4) змінних рішення.
- 56.** Витрати різних видів ресурсів на виробництво одиниці виробу різних видів продукції при визначенні оптимального плану виробництва продукції при певному асортименті у процесі лінійного програмування виступає в якості:
- 1) параметрів моделі;
 - 2) цільової функції;
 - 3) обмежень;
 - 4) змінних рішення.
- 57.** Лінійне програмування дозволяє вирішувати проблеми:
- 1) оптимізації розміщення виробничих замовлень;
 - 2) організації транспортних перевезень;
 - 3) оптимізації завантаження обладнання;
 - 4) всі відповіді вірні.
- 58.** Вміння розробити конкурентоздатну документацію на об'єкті характеризує конкурентоспроможність такої категорії працівників як

- 1) робочий;
- 2) службовець;
- 3) спеціаліст;
- 4) менеджер.

59. Здатність об'єкта задовольняти конкретну потребу в порівнянні з аналогічними об'єктами, запропонованими на даному ринку, характеризує:

- 1) конкурентоздатність системи;
- 2) конкурентні переваги;
- 3) конкурентний статус підприємства;
- 4) конкурентоспроможність продукції.

60. До факторів, що не сприяють розробці та втіленню нововведень можна віднести:

- 1) скорочення витрат;
- 2) підвищення науково-технічного потенціалу спеціалістів;
- 3) імідж корпорації;
- 4) велика невизначеність щодо успіху.

Тематика рефератів:

1. Сутність потенціалу підприємства і його складові. Особливості визначення і управління потенціалом підприємств різних галузей економіки.

2. Методи і функції управління в системі формування і управління потенціалом підприємства. Особливості їх застосування щодо управління різними складовими потенціалу підприємства.

3. Сутність та особливості управління ресурсно-інвестиційним потенціалом підприємства та його роль в забезпеченні підвищення ефективності роботи підприємства.

4. Виробничий потенціал підприємства: особливості його формування та реалізації в різних сферах господарської діяльності.

5. Сутність маркетингового потенціалу підприємства. Визначення основних факторів впливу на нього та можливих шляхів його підвищення.

6. Використання портфельного аналізу для забезпечення підвищення (зростання) потенціалу підприємств.

7. Концепція єдності життєвих циклів продукції й технології та її значення для організації системи управління потенціалом підприємства.

8. Концепція раціонального поєднання властивостей цілісності й відособленості систем, що розвиваються і її значення для організації системи управління потенціалом підприємства.

9. Формування системи управління потенціалом на підприємстві.

10. Організаційний потенціал підприємства. Значення вибору організаційної структури управління для найбільш повної реалізації потенціалу підприємства.

11. Інноваційний потенціал підприємства: його сутність, значення і оцінка.

12. Управління формуванням стратегії підприємства, направленої на зростання інноваційного потенціалу.

13. Особливості управління ресурсно-інвестиційним потенціалом підприємства в різних галузях економіки.

14. Оцінка ефективності використання ресурсно-інвестиційного потенціалу підприємства та шляхи її підвищення.

15. Напрями підвищення ефективності формування та використання виробничого потенціалу фармацевтичного підприємства.

16. Виробничий потенціал підприємства фармацевтичної галузі: формування і використання.

17. Мотивація праці і мотивація господарювання як складові формування і використання потенціалу підприємства.

18. Визначення і класифікація мотиваційних моделей. Їх роль та механізм застосування в процесі формування і управління потенціалом підприємства.

19. Визначення ефективності управлінської діяльності та її значення для формування і оцінки використання потенціалу підприємства.

20. Інновації та їх значення для забезпечення ефективності діяльності підприємства фармацевтичної галузі та зростання його потенціалу.

21. Формування системи розвитку підприємства на основі оцінки і використання його інноваційного потенціалу.

22. Виробничий та інноваційний потенціал підприємства: характер їх взаємозв'язку.

23. Маркетинговий потенціал підприємства: особливості управління ним на підприємствах фармацевтичної галузі.

24. Резерви підвищення підприємницького потенціалу підприємства фармацевтичної галузі.

25. Оптимізація структури підприємницького потенціалу підприємства фармацевтичної галузі.

26. Стратегічні концепції управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства фармацевтичної галузі у сучасних умовах

27. Організаційно-економічний механізм управління потенціалом підприємства.

28. Система антикризового управління підприємством фармацевтичної галузі.

29. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства.

30. Інформаційне забезпечення управління потенціалом підприємства фармацевтичної галузі.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою згідно табл. 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
51-100	зараховано
1-50	не зараховано

Загальна оцінка за курс виставляється за результатами поточного та проміжного згідно табл. 2.

Таблиця 2.

Формування загальної оцінки за курс

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи

	індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Критерії оцінювання під час поточного контролю

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, а також результати самостійної та індивідуальної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» (http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/polozhennja_pro_porjadok_ocinjuvannja_rivnja_navchalnyh_dosjahnjen_zi_zminamy-vid-28.08.2020-protokol-1.pdf)

Оцінювання роботи на семінарських заняттях, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях приведені у табл. 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без

	аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання розв'язання задач представлено у табл. 4.

Таблиця 4.

Критерії оцінювання розв'язання задач

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Розв'язання задачі є абсолютно вірним. Студент володіє знаннями методики здійснення розрахунків, вміє нестандартно підходити до розв'язання задач (вирішення ситуацій) та робити обґрунтовані висновки.
4 бали	Задача розв'язана вірно, але обґрунтування висновків є недостатнім
3 бали	Задача розв'язана вірно, але немає висновків та хід розв'язання задачі (вправи, ситуації) не подано.
2 бали	При розв'язанні задачі виявлені неточності, помилки в розрахунках.
1 бал	Практичне завдання розв'язане невірно.
0 балів	Не було спроби розв'язати задачу.

Здобувач вищої освіти має бути оцінений не менш як з 70% семінарських занять, передбачених навчальним планом. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не був оцінений з відповідної кількості занять, він отримує 0 балів за кожне заняття, з якого мав бути оцінений. При цьому здобувачу вищої освіти може бути зараховано виконання індивідуальних завдань за певне заняття якщо він не був оцінений за результатами проведення семінарського заняття.

Основними видами індивідуальних завдань є: підготовка доповідей, рефератів; розв'язування задач, вирішення ситуаційних завдань тощо.

Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела, якісна презентація результатів власного дослідження.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання. Разом з тим здобувач освіти може запропонувати свою тему доповіді (реферату) у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Окрім цього у якості виконання індивідуального завдання здобувачу вищої освіти може бути зараховано проходження онлайн-курсів (у відповідності до змісту навчальної дисципліни) на платформах EdEra, Coursera, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30». Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою та множиться на коефіцієнт 0,3. Критерії оцінювання теоретичних та практичних завдань, які включено до проміжного контролю, наведено у табл. 3-4. У разі, якщо здобувач вищої освіти за проміжний контроль отримав менше ніж 16 балів, то він вважається таким, що не склав проміжний контроль. У графі «проміжний контроль» виставляється 0 балів.

Критерії оцінювання при організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання

У разі проведення освітнього процесу у дистанційному режимі, порядок його організації регулює «Положення про організацію освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті» (<http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/polozhennja-pro-orhanizaciju-osv.-procesu-iz-zast.-tehnolohij-dyst.-navch.-2020.pdf>).

Дистанційний режим навчання передбачає проведення навчальних занять, контрольних заходів та самостійної роботи здобувачів відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу під час синхронного режиму навчання може здійснюватися через онлайн-платформи проведення відео конференцій Google Meet або Zoom.

Поточний контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється під час проведення дистанційних занять, а також шляхом оцінювання самостійних індивідуальних і групових завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom).

Завдання проміжного контролю виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom), які оцінюються за поданим вище алгоритмом.

Викладач

(підпис)

Степанова К.В.
(ПІБ)

Затверджено на засідання кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Протокол № 9 від 11 січня 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Метіль Т.К.
(ПІБ)